

Themabijeenkomst landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

Dinsdag 6 oktober 2020 van 19:00 – 21:00

Redactieteam: Barend van der Veen (Weusthuis & Partners), Jurjen Meijer, Gerard Mulder, Jocien van der Hout (gemeente Noardeast-Fryslân)

Groep: Landschap, ruimtelijke kwaliteit en cultureel erfgoed

Ervaringsdeskundigen:

- Bauke Tuinstra Architect (Twa)
- Sjoerd Hoekstra voorzitter van Doarpsbelang Aldwâld, inwoner (Oudwoude)
- Paul Graeper Dorpsbelang (Dong) Oostrum, inwoner (Oostrum), ingenieur
- Siebe van Seijen Monumentenzorg, Adema Architecten, specificatie restauratie. Woont in Dokkum, werkt veel in dit gebied
- Warner Banga Historische Vereniging Noordoost-Friesland, stadshistoricus Dokkum en molens, eindredacteur De Sneuper. Woont in Dokkum.
- Geert Bril ECODon; energietransitie inwoner (?)
- Joca Jansen Hydroloog bij Wetterskip Fryslân. Veel betrokken bij alles wat in het noorden van Fryslân gebeurt. Zij woont in Hallum.
- Pyt Nauta Dorpsbelang Ferwert, inwoner Ferwert, veel interesse in cultuurhistorie

Raadsleden:

- Jan Dekkema CU
- Lisette akkerman FNP
- Fenny Reitsma CDA
- Anton van der Aar VVD

Dit gesprek gaat over: niet over wat de kernkwaliteiten zijn (= oa landschapsbiografie), maar over hoe je hier mee om gaat (=omgevingsvisie). Experts zeggen: het gaat over keuzes maken wat we echt belangrijk vinden, niet alles willen bewaren, durven te experimenteren met de Omgevingswetmogelijkheden.

Voor de omgevingsvisie zijn we op zoek naar hoe we als gemeente moeten omgaan met de landschapskwaliteiten. Wat is uw visie hierop?

Landschap

- Behoud de kwaliteiten (wat moeten we koesteren / maak een 'top tien') en houd het overeind.
- Probeer er een economische drager voor te vinden.
- Nieuwe ontwikkelingen enten op de kwaliteiten.
- Borgen lijkt iets van een stolp in zich te hebben. Tijd bevroren en blijven hangen is geen optie. Je zult veranderen en dat is goed. Je moet wel bewust veranderen. Dan moet je weten wat je hebt. Het begint met kijken naar je omgeving. Nu met corona gaan mensen met anderen ogen naar hun omgeving kijken. Daardoor kan je ook een bepaalde waardering krijgen voor de omgeving.
- Ontwikkelingen moeten kunnen, het landschap is ook ontstaan door gebruik door de mens.

- Landschap, cultuurhistorie en de ruimtelijke kwaliteit zijn de kroonjuwelen van onze gemeente. Vele landschapstypen en de overgangen hiertussen zijn bijzonder. Ga hier zorgvuldig mee om!
- Er moeten ontwikkelingen plaats kunnen vinden, maar niet altijd economie voorrang geven. Maak me zorgen om openheid en kwaliteit van het landschap, ook in relatie tot energietransitie.
- Overgangen van de landschapstypes zijn prachtig.
- Meest sprekende van de gemeente is het grote aantal landschapstypen.
- Aandacht voor verkavelingsstructuur. Zoeken naar mooie plekken die je beschermt, andere plekken kan misschien wel een grootschalige verkaveling. Radiale verkaveling bijvoorbeeld beschermen. Grote slenkstructuren in stand houden.
- Wat je wel en niet beschermt is een zoektocht. Maatwerk per landschapstype en/of gebied. Op sommige plekken is ook meer behouden dan op andere. Ent je beleid hierop.
- Oude infrastructuur moet je ook goed kwalitatief en passend inrichten. Zorg dat mensen trots zijn, door goede kwaliteit.
- Zorg wel dat er maatwerk is, want een terpdorp is anders dan een dorp in de wouden.
- Een goede kwaliteit van het buitengebied is belangrijk. Niet allen blikken loodsen, breng daar ook meer kwaliteit in.
- Mensen reizen teveel door het buitengebied zonder te beseffen wat de cultuurhistorie is en hoe mooi het landschap is. Daardoor wordt het buitengebied tekort gedaan. Er moet beter/gemakkelijker aan informatie over ons landschap komen.
- Meer (architectonische/landschappelijke) kwaliteit bij ontwikkelingen in het open landschap aub.

Leefbaarheid

- Naast kwaliteit ook leefbaar houden. Kwaliteiten bewaren draagt ook bij aan leefbaarheid, doordat het gebied dan bijzonder blijft.
- Moet mooi gebied blijven om te wonen, maar ook ontwikkelingen moeten kunnen. Dat is een ingewikkelde balans.
- Dorpen hebben veel mooie gebouwen, maar leefbaarheid en duurzaamheid zijn ook belangrijk. Je moet het dus niet op slot zetten. Hoe dat moet is een goede vraag.
- Jaren met spook van krimp geleefd, maar nu is geen huis meer te koop.
- Wat maakt dat een dorp leefbaar is, dat is dat een dorp er goed uitziet. Daarom zijn ruimtelijke kwaliteit en cultuurhistorie ook heel erg belangrijk.
- Zorg ook dat er voor alle typen bewoners goede woningen zijn ingepast op de structuur van het dorp.

Toerisme en recreatie

- We wonen hier op goud; we mogen wel iets trotser zijn.
- Voor toerisme zijn hier veel kansen.
- Qua toerisme moet Dokkum niet een tweede Giethoorn worden.
- Als we willen dat er toeristen komen, moeten we het ook goed vermarkten van het gebied. Zorgen dat toeristen hier blijven en niet alleen doorheen rijden op weg naar eilanden.
- Gebied is toeristisch voor fijnproever, niet voor massatoerisme. Bijvoorbeeld cultuurtoerisme en met name voor rustzoekers. Ontwikkeling is belangrijk, maar zie landschap en historie als drager/uitgangspunt.
- De toeristen hoeven niet allemaal naar Dokkum te komen (afgelopen zomer was het heel erg druk). Toerisme spreiden, goed sturen en afstemmen.

- Niet te bang zijn voor nieuwe ontwikkelingen. Veranderingen boezemen angst in, maar geven ook kansen. Voorbeeld Esonstad: men was bang voor grote drukte, maar het is goed voor Anjum, maar ook voor Dokkum.
- Holwerd aan Zee is ook een voorbeeld van een goede ontwikkeling.
- Na de laatste ruilverkaveling is het landschap grootschalig geworden en zijn veel oude verbindingen verdwenen, waardoor het gebied minder goed beleefbaar is.
- Opvaartprojecten bieden kansen.
- Met Holwerd aan Zee wordt een kwaliteitsimpuls gevraagd. Als je over Holwerd een stolp zet, dan gaat het fout. Verandering is nodig. Zoek naar economische factoren en nut je ligging uit.
- In Noardeast-Fryslân gaan we steeds meer van een agrarische samenleving naar meer toerisme gerichte economie. Dat kan met behoud van bepaalde kwaliteiten. Samen toewerken naar verandering. En dan verandering die in positieve zin mee werkt. Vooraf kijken waar je op gaat insteken. En maak keuzes in locaties, zodat het elkaar niet bijt. Waar liggen je kwaliteiten en daarop je keuzes baseren en veranderingen die je ziet aankomen gericht sturen. Niet ad hoc, dat is een gevaar bij een initiatief dat van onderop oploopt.

Monumenten

- Goede inventarisaties zijn belangrijk, weten wat je hebt (o.a. gemeentelijke monumentenlijst)
- Als mensen weten wat de achtergrond is, is kans op waardering groter.
- Historische karakter niet aantasten, kracht van karakter en eenvoud.
- Kijk naar herbestemming monumenten; kans om karakter te behouden.
- Moet sterker monumentenbeleid komen; monumenten gaan achteruit.

Er komen grote opgaven op ons af, zoals energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteitsopgave, zoet zout (verzilting). Deze zullen grotendeels hun beslag krijgen in het landschap, denk aan windparken en zonneweiden, en aan wateropvang/vasthoudgebieden. Maar ook in de gebouwde omgeving ligt een grote opgave, denk bijvoorbeeld aan hoe duurzaamheidsmaatregelen en zonnepanelen op daken van karakteristieke panden. Hier zit een behoorlijke spanning op. Hoe kijkt u hier tegenaan?'

Water en verzilting

- Verzilting en klimaatverandering zijn voor een dorpeling eigenlijk te grote dingen die op je af komen.
- Verzilting gaat invloed hebben, grotere extremen in weer (droogte en extreem nat). Ook erg van invloed op landbouw en omdat landbouw grootste hoeder van (open) ruimte is, heeft het daar ook invloed op.
- Vanuit biodiversiteit en water is het bloemrijke akkerranden beheer een positieve ontwikkeling, ook voor de beleving. Vanuit water geredeneerd: we moeten meer ruimte aan water geven of overlast accepteren.
- Zoeken naar dubbelfuncties, bijv zonneparken in combinatie met waterberging of landbouw. Zoek naar slimme combinaties die toch passen in het landschap.
- Je kan door het probleem van verzilting op te lossen ook veel nieuwe kansen krijgen.
- Water is een belangrijk vormend element geweest.

- Watertechnisch zijn er bedreigingen: verzilting, terpen liggen hoog en droog (droogte en verzakking). Meer afstemmen landelijk gebied en terpen ten aanzien van waterhuishouding daarom van belang.

Energietransitie

- Gemeente moet eerst een visie/plan hebben over kwaliteiten en waar je heen wil en maak op basis daarvan keuzes. Inpassing in wat je met je gebied voor ogen hebt: hoe moet het landschappelijk eruitzien? Je moet iets inleveren en dan kan je misschien iets authentieks weer terugkrijgen.
- In Ferwert ontstond grote discussie over windmolens – niet heel plezierig. Polder is al verknald met windmolens, sluit daar dan maar bij aan met nieuwe. Niet elk dorp zijn eigen molen. Eerst zien waar je per gebied heen wil en dan kijken of je de ontwikkelingen kan inpassen.
- Zon liefst op dak. Discussie niet op dorpsniveau voeren, maar neem de regie op een hoger schaalniveau, anders wordt het oorlog in een dorp en een rommeltje in het landschap.
- We hebben nu weinig benutting van daken. Daar trekken ze aan vanuit ECODon. Ook belangrijk: als nieuw gebouwd wordt, moeten daken geschikt zijn voor zonnepanelen (oriëntatie en constructie).
- Kleine windmolens inzetten. Grote passen hier niet, zeker niet bij wereld erfgoed.
- in beschermd stadsgezicht kunnen zonnepanelen niet. Liever in het buitengebied.
- Zonnepanelen kunnen prima, maar alleen op bedrijfsgebouwen, ligboxenstallen of platte dozen op fabrieksterreinen. Dwing dat desnoods af, maar veel ondernemers stellen graag hun dak beschikbaar.
- GEEN zonneparken in Noardeast-Fryslân! Eventueel en op kleine schaal op overige gebouwen en bij voorkeur niet op monumenten en/of karakteristieke gebouwen: regel daar collectieve opties voor.
- We zijn in het dorp bezig geweest met een duurzaamheidscoöperatie. Dat was een stroperig proces (vooral bij Provincie), terwijl er in Groningen mooie voorbeelden zijn. We moeten ruimte moeten vinden om voldoende stroom op te wekken.
- Energietransitie is veel meer een aanslag op landschap. Het is de bedoeling dat wij energie opwekken voor ons eigen gebied, niet voor de randstad. En anders moeten we daar ruimhartig voor worden gecompenseerd.
- In Dokkum in binnenstad mogen er gelukkig geen zonnepanelen op daken.
- Zonnepanelen op woningen verrommelt het beeld enorm. Liever op grote daken als ligboxstallen.
- Kleine molentjes kan wel zoals in Groningen, feest om te zien. Zoals bij ketelbrug bij Lelystad is bijna monumentaal. Als je ze plaatst, kijk hoe. We hebben ook een maatschappelijke taak.
- Heldere keuzes maken. Deel van de puzzel ligt ook bij het Rijk. In bouwbesluit opnemen dat er verplicht zonnepanelen op het dak moeten, geen cv meer etc. Helaas is deze norm nog niet zo strikt.
- De grootse mogelijkheid ligt natuurlijk op de daken. We hebben de beste landbouwgrond van Europa. Dat moet je niet opofferen voor zonnepanelen. En ook omdat we hier nog niet eens zoveel zon hebben.
- Ook is er een opgaven om bomen te planten. Waar veen zat heb je bomen, waar klei ligt, heb je geen bomen. Dat is open, dat wil je niet volplanten. Misschien als plekjes bij de boerderijen en om dorpen. Dus dit is best een puzzel. Laantjes introduceren bijvoorbeeld. Efficiëntie zit er heel diep in bij boeren. Het is daardoor ook heel lastig om daar iets “anders” in het landschap in te

brenge. Er ligt zo'n financiële druk op het land. Je zou willen dat een boer ook een landschapsbeheerder is, dan zou je veel kwaliteit kunnen winnen.

- Kleine windmolentjes kunnen prima! Liever 10-15 bij een dorp van die dingen dan 1 hele grote. Dat verrommelt al snel! Wat je nu vaak hoort, over meedelen in winst, is dat niet een moderne vorm van omkoping? Dat is een aandachtspunt. Je maakt mensen dan monddood. Zijn een paar individuen zo belangrijk dat je een hele plek daarvoor opoffert? Je moet als overheid sterker in je schoenen staan en keuzes maken.
- Beter op 1 plek dan overal eentje. Hoe groter de molen hoe sterker de regie moet. Pas op voor financieel gedreven keuzes.
- Kijk goed naar het silhouet van dorpen. Groot deel heeft oranje daken. Maar Welstand wil geen oranje dakpannen meer want zwarte zonnepanelen passen daar niet op. Nieuwbouw moet aansluiten bij het DNA van het dorp.

Dilemma: Ruimte geven aan ontwikkelingen vs. bewaren wat belangrijk is. Hoe moeten we het aanpakken? Kun je volstaan met generieke procesafspraken bijvoorbeeld of is dit altijd maatwerk?

- Beide doen. Beschermen wat nodig is en dus heel veel vastleggen. Monumenten, maar ook het verhaal dat je wil doorgeven. Houding van voortbouwen op landschappelijke en historische structuren. Daar kan je als gemeente voor staan. Het moet eigenlijk bij mensen tussen de oren zitten, niet in regels. En beschermen, maar niet onder een stolp leggen.
- We moeten ons verder ontwikkelen, ook voor generieke afspraken. Op moment dat er iets moet gebeuren, bespreek het dan met z'n allen.
- Wil graag behouden, maar we moeten ook niet in een museum wonen, moet levendig zijn. Stichting Monumentenbehoud Dongeradeel: daar konden we heel slagvaardig mee aan de slag. Maar dat ligt op z'n gat. Monumenten gaan achteruit. Pleit daarom voor een gemeentebrede sterke monumenten stichting voor behoud van monumenten. We kregen altijd goede ondersteuning van de gemeente, maar de laatste tijd functioneert de bestuursorganisatie niet goed. Het gemeentebestuur moet een nieuwe, sterke monumenten-organisatie in het leven roepen.
- Schaal is bepalend, maar ook mate van impact. Afhankelijk daarvan maatwerk of generieke afspraken.
- Meer voor maatwerk. Als je alles wilt beschermen en daar generiek beleid op loslaat, dan kom je op slot te zitten. De verschillen zijn per deel van de gemeente ook heel groot. Waar veel bewaard is gebleven, meer beschermen.
- Betrokkenheid is ook belangrijk. We hebben met vele mensen een dorpsvisie opgesteld, nu vele werkgroepen, wel 50 mensen zijn bezig met uitvoeren van visie. Geef het gevoel aan mensen dat ze mee kunnen bepalen. Dan vult het maatwerk zich op een hele mooie manier in. Worden mensen trots. Daar moet je van te voren afspraken over maken, niet wat het individu wil, maar wat het dorp belangrijk vindt. Draagvlak zoeken bij nieuwe ontwikkelingen is belangrijk.
- Voor veel loslaten, maar zorgen dat je kernkwaliteiten behoudt.
- Veelal maatwerk; werk met goede voorbeelden om achteraf bijsturen te voorkomen; er is veel mogelijk, maar werk vanuit kennis, dus goede inventarisaties van de waardevolle elementen (landschap, gebouwen, structuren), vervolgens kun je met goede procesafspraken de kwaliteiten koesteren en versterken.

- Soms letterlijk de stolp erover, bepaalde kenmerken die je intact wil houden. Bepaalde dingen die je wil houden, vastleggen. Openheid landschap bijvoorbeeld. In het verleden zijn ook dingen in gang gezet waar we nu niet zo blij mee zijn. Lage gebieden met greppeltjesland bijvoorbeeld. Vaak zie je dat de glooiing en de greppeltjes eruit gehaald worden, waardoor het waterpeil verder naar beneden moet om nog droog te blijven. Het behouden van dat soort structuren is essentieel om met je wateropgave om te gaan. Dus soms kan je weer wat terugbuigen naar het verleden. Dat verleden is ook gebaseerd op gebruik, maar minder grootschalig, We kunnen daarvan leren met de beperkingen om te gaan. Kijk eens op de website van het Wetterskip. Hoeveel boezempeil landbouw verdwenen is. 95% is naar polderpeil gegaan. Daardoor veel minder vernatting van weilanden. Nu moet de focus misschien op meer natuur en bredere basis met toerisme. Meebewegen. Dan kan je er best een win-winsituatie door bereiken.

In interviews met experts op gebied van landschap en ruimtelijke kwaliteit is naar voren gekomen dat we met de nieuwe omgevingswet keuzes moeten maken over wat echt belangrijk is en dat we niet alles moeten proberen vast te leggen en te bewaren. Wat vindt u van dit standpunt?

- Uiteraard heb je hoogtepunten (top tien) maar je moet het ook wat abstracter bekijken. Aantasting van hoofdstructuur is echt dodelijk voor het landschap. Secundaire structuren zijn ook belangrijk. We moeten het er goed met elkaar over hebben wat we belangrijk vinden, een analyse maken en dan een rangorde bepalen. Draagvlak zoeken en bewustzijn kweken. Onzichtbare dragers en structuren herken je niet meteen maar zijn heel belangrijk: slenken, dijken, kwelders waar dorpen zijn ontstaan, opvaarten, en voor veel mensen is het maar een slotje maar dat ligt er al 1000 jaar.
- Je moet weten wat de structuurbepalende elementen zijn. Je moet deze analyse wel maken. En als je mensen het uitlegt, zien ze het. Voorbeeld Griene Dyk. Belangrijk hoofdstructuren koesteren en dan mensen meenemen in het verhaal. Niet alles dichttimmeren, maar wel ingrijpen als het dreigt mis te gaan.
- Gaat over punten die belangrijk zijn, maar ook om omgeving. Als je omgeving weghaalt, maar punt behoudt, dan is het weg. En andersom ook: als een gebouw lelijk is in een straat beïnvloedt het de hele straat.
- Moeilijk punt. Opvaarten belangrijk, die structuur is langzaam aan het verdwijnen. Sud Ie project is een goed project. Draagvlak is belangrijk. Voorstander van stimuleren van initiatieven die uit het dorp vandaan komen, dan heb je energie en draagvlak.
- Er is zoveel moois. Maar we kunnen niet alles bewaren. Maar als ik naar de binnenstad van Dokkum kijk, naar de stegenstructuur en bolwerken, daar moet je niet aankomen. Maar ook alle monumenten. Dat wordt nog een hele zoektocht om daar een top tien van te maken.
- Structuren zijn leidend. Als je hoort van toeristen wat kwaliteiten zijn, gaat het ook om rust en donkerte. Voor heel veel dingen zal je draagvlak moeten hebben. Maar mensen hebben vaak een grote informatie-achterstand. Daardoor ontstaat veel weerstand. Voorbeeld fontein Dokkum: liep spaak vervolgens is er een goed proces in gang gezet om mensen mee te nemen en te horen. Toen ging het goed.
- Duister, openheid en stilte zijn ook kwaliteiten.

- Draggers zijn belangrijk. Het verhaal vertellen is belangrijk voor draagvlak, welke kant je ook op wil. Er moet ruimte zijn om het landschap te beleven en te laten zien.
- Wat wil je met de ontwikkeling van het gebied? De geschiedenis van het gebied leidend maken in de ontwikkeling van het gebied. De hoofdstructuur ligt er wel en gebruik dat om het gebied verder te ontwikkelen en te versterken. Geen Bourtange, maar een leefbaar gebied, met veel cultuurhistorie. Dat is onze kracht.
- Alles bevroren is de dood in de pot; dat is niet de bedoeling, zeker niet wanneer je van Noardeast-Fryslân een levendiger gebied wilt maken en krimp en leegstand wilt voorkomen. Inspireren is heel belangrijk.

Samenvatting:

- 1.** Landschap, cultuurhistorie en de ruimtelijke kwaliteit zijn de kroonjuwelen van onze gemeente. We wonen en werken op goud.
- 2.** Inventariseer wat je hebt, kennis is belangrijk. Ook om bewustzijn te kweken. En ontsluit deze kennis goed voor iedereen.
- 3.** Werk op basis van cultuurhistorie van het gebied. Neem dat als basis voor nieuwe ontwikkelingen. Nieuwe ontwikkelingen kunnen; nieuwe ontwikkelingen zijn belangrijk voor leefbaarheid!
- 4.** Bewaar in ieder geval de hoofdstructuren, kernkwaliteiten. Bekijk ook per gebied(je), niet alles is hetzelfde; op ene plek kan meer dan andere.
- 5.** In dorp en stad is veel kennis. Ontwikkel samen met hen. Inspireer mensen. Draagvlak is heel belangrijk.
- 6.** Er moet meer zorg zijn voor onze monumenten en karakteristieken.
- 7.** Ook ruimte, rust en donkerte zijn kwaliteiten.
- 8.** Er zijn zoveel kwaliteiten. Dat wordt te weinig gezien en gewaardeerd door toeristen maar ook eigen inwoners. Zorg voor een goede ontsluiting van informatie. Vertel de verhalen van de plek.
- 9.** De opgaven waar we voor staan zijn groot. Gemeente, neem hierin regie. De opgaven bieden ook kansen. Wel goed onderzoek doen. Energietransitie: zon op daken van bedrijven.
- 10.** Toerisme is een kans. Geen massa toerisme, maar er kan wel veel meer.

Reflectie en vragen raadsleden

Jan Dekkema: In het kader van biodiversiteit zijn de structuren ook belangrijk. Dus dat kan elkaar wellicht versterken. Er is veel kennis en kunde in het gebied. Hoe clusteren we de kennis? Moet de gemeente daar een leidende rol in hebben om de kennis en kunde te blijven behouden? We weten zelf nog niet eens hoe mooi het hier is. Ook stilte en duisternis en openheid zijn krachten. Kleine windmolens kunnen best. Hoe krijgen we dit gebied en de schoonheid ervan goed voor het voetlicht van onze bewoners en toeristen?

- Oud gemeente Ferwerderadiel heeft de eerste Anita Andriessenprijs gewonnen. Er is toen een boek gemaakt over het landschap en elke inwoner heeft dat boek gekregen. Daarin wordt de ontstaansgeschiedenis uitgelegd worden de bewoners meegenomen bij het landschap en de

mooie plekken aangewezen. Nu nieuwe gemeente: nieuw boek? Zorg dat iedereen toegang heeft tot kennis!

- Uit vorige vragenronde bleef hangen: hoe kom je aan informatie? In Oostrum is een boekje over het dorp en de omgeving. Zou mooi zijn als dit breder beschikbaar wordt. Mensen zoeken naar folders of tikken wat in op internet en men stopt al snel met zoeken. Proces van informeren is belangrijk. Je moet het voor iedereen voelbaar, leesbaar maken. Bijvoorbeeld met smartphone highlights zichtbaar maken.
- Met de eerste DOM's is voor elke dorp een cultuurhistorische verkenning gemaakt. Zou mooi zijn om dat voor elk dorp te doen en ook meer uit te dragen. Bij presentaties in dorpen moeten we het verhaal ook zelf vertellen.

Fenny Reitsma: eerst iedereen bedankt! Er is heel wat gezegd waar we misschien wel wat mee doen kunnen. Heel veel verschillende invalshoeken. Het is groot proces. Ook over toerisme gehad. Afgelopen jaar veel toeristen gehad. Laten we ook eens kijken naar onze wandel- en fietspaden. Om het gebied meer te beleven, zijn die belangrijk. We hebben een dorpen- en wijkenfonds, basis budget voor elk dorp. Er zijn ook voor speciale projecten budget. In beide potjes zit nog geld. Oproep om nog te komen met plannen!

Anton van der Aar: dank voor inbreng! Wat ik merk is dat we samen dezelfde visie delen. Belang van cultuurhistorie, maar tegen welke prijs? Cultuurhistorie maakt ons. Economie vs ecologie en Cultuurhistorie vs nieuwe ontwikkelingen. Lijken soms tegenstellingen. Gaat om balans. Kleine windmolens willen we als raad wel. Vraag: 12 – 13 jaar geleden waren windmolens een no go. Maar tijd verandert. Nu ook geen windmolens op de erven?

- ik denk dat beide kan. Kleine Groninger windmolens kunnen overal op erf. En op sommige plekken bij grote structuren kunnen een aantal grote windmolens. Kan wel maar moet wel goed gedaan worden.

Anton van der Aar: maar waar zou het dan mogelijk zijn om grote windmolens te plaatsen?

- Daar moet je een goede studie naar doen. Maar we hebben een grootschalig landschap. Waddendijk is een van de grootse elementen van Nederland. Duidelijk dat je in de wouden geen grootschalige molens kan zetten. Maar ik sta er wat meer voor open dan anderen...
- Naast het landschap speelt hinder ook een rol. Denk om onze mensen en om onze kroonjuwelen van ons landschap.
- We denken echt wel aan wind, want je moet wel denken aan de mix. Maar draagvlak is wel belangrijk. Men moet geen overlast ervaren. Werelderfgoed moet je wel voorzichtig mee zijn en bewaar de openheid van het landschap.